

PRACH A STÍN

Zpráva dr. Watsona o vraždách Jacka Rozparovače



Lyndsay Fayeová

Lyndsay Fayeová
PRACH A STÍN



Lyndsay Fayeová

PRACH

⇒

STÍN

ZPRÁVA DR. WATSONA
O VRAŽDÁCH JACKA ROZPAROVAČE

Nakladatelství Paseka
Praha – Litomyšl

PŘELOŽIL MICHAL PROKOP

Citát ze Shakespearova *Krále Leara* na str. 324 je uveden
v překladu F. L. Čelakovského.

DUST AND SHADOW

Copyright © 2009 by Lyndsay Faye

All rights reserved.

Translation © Michal Prokop, 2016

ISBN 978-80-7432-663-9 (váz.)

ISBN 978-80-7432-731-5 (epub)

ISBN 978-80-7432-732-2 (mobi)

ISBN 978-80-7432-733-9 (pdf)

Pro Jima LeMondse a jeho Malé životní etudy.

Zpočátku se zdálo, že záležitost s Rozparovačem znepokojila mého přítele Sherlocka Holmese stejně vážně, jako vyděsila celý Londýn. Vídával jsem, jak po celonočním bdění leží na pohovce, housle u nohou a injekční stříkačku vypadlou z dlouhých bezvládných prstů, přičemž ani jeden z těchto utišujících prostředků nedokázal zaplašit přízrak muže, jehož jsme pronásledovali přes dva měsíce. Dělal jsem pro jeho zdraví vše, co bylo v mých silách, avšak jako spolutrpicí jsem měl jen velmi omezené možnosti zaplašit hrůzu z toho, co se stalo, a jeho ochromující obavu, že v jakémsi nadlidském vzepětí geniality snad mohl vykonat více, než vykonal.

Nakonec jsem usoudil, že bych měl případ zaznamenat, ne kvůli zveřejnění, ale pro svůj vlastní vnitřní klid. Myslím, že do té doby jsem se při kladení pera na papír potýkal s tak těžkým břemenem pouze při líčení událostí u Reichenbašských vodopádů. Byly to pro mě náročné dny a Holmes, na něhož se valilo víc případů, než kolika se dokázal vyhnout, se při několika příležitostech opřel o můj pracovní stůl a poznamenal: „Raději mi pomozte s tou Tarlingtonovou věcí. Tohle nemusíte sepisovat, drahý příteli. Svět na něj už zapomněl. Jednoho dne zapomeneme i my.“

V tom se však Sherlock Holmes výjimečně mýlil. Svět dosud nezapomněl. Nezapomněl dodnes a jen vskutku odvážného hochu nezamrazí, když starší sourozenec vyvolává obávaného ducha Jacka Rozparovače.

Dokončil jsem kroniku událostí, přičemž jsem usiloval o nestranný biografický tón, na jaký jsem byl zvyklý. Stalo se tak před mnoha lety, kdy byla Holmesova úloha v záležitosti ještě

předmětem spekulací. Avšak náš podíl na vyšetřování Rozparovačových vražd brzy přestal zajímat všechny kromě několika málo vybraných jednotlivců. Uznání vděčné veřejnosti vydobily mému společníkovi pouze zločiny prokazatelně jím objasněné, protože příběh bez konce vlastně není příběhem a v zájmu Londýna i nás samých muselo rozluštění Rozparovačovy aféry zůstat absolutním tajemstvím.

Ačkoli snad jednám proti svým nejlepšíším zájmům, nedokážu se přimět ke spálení jakýchkoli záznamů o případech, na nichž jsme se s Holmesem podíleli. Mám v plánu ponechat písemnosti v kufříku ve spolehlivých rukách svého advokáta právě s tímto listem navrhu. Bez ohledu na naléhavost svých požadavků si ale nemohu být jistý, že mému přání, aby tato zpráva zůstala neotištěna, bude vyhověno. Můj příběh staví do jasného světla ty nejodpornější stránky lidské povahy a já nesnesu obviňování ze zkreslování nebo touhy po senzaci. Opravdu se modlím, aby se dříve, než něčí zrak spočine na těchto stránkách, Jack Rozparovač stal pouhou vzpomínkou na ponuřejší a násilnější časy.

Jediným důvodem, proč jsem tyto události vůbec zaznamenal, byla snaha oslavit jedinečné nadání a šlechtetnost, pro něž snad bude muž, který byl přes padesát let mým přítelem, navěky připomínán. A přece už během psaní s radostí zjišťuji – třebaže přicházejí zprávy o nové válce a novém zármutku –, že příští generace vyhradily skvělému panu Sherlocku Holmesovi čestné místo v dějinách.

Dr. John H. Watson, červenec 1939

prolog

ÚNOR 1887

„Můj drahý doktore, obávám se, že budu dnes večer potřebovat vaše služby.“

Vzhlédl jsem tázavě od článku o místních volbách v *Colwall Gazette*. „Bude mi potěšením, Holmesi.“

„Oblečte se teple – barometr sice neukazuje nic zvláštního, ale fouká studený vítr. A kdyby vám nevadilo vzít si do kapsy revolver, byl bych vám zavázán. Koneckonců opatrnosti není nikdy nazbyt a váš revolver je zvlášť pádný argument.“

„Copak jsem vás u večere neslyšel říkat, že se ranním vlakem vrátíme do Londýna?“

Sherlock Holmes se tajemně usmál skrze mlžný závoj dýmkového kouře, který zvolna obklopoval jeho křeslo. „Máte na mysli mou poznámku, že oba budeme daleko užitečnější ve městě než tady v Herefordshiru. Trvám na ní. V Londýně nás očekávají tři různě zajímavé případy.“

„Ale co ten zmizelý diamant?“

„Té záležitosti jsem už přišel na kloub.“

„Milý Holmesi!“ zvolal jsem. „Blahopřeji vám. Ale kde tedy je? Zpravil jste o tom lorda Ramsdena? A poslal jste do hostince zprávu inspektoru Gregsonovi?“

„Řekl jsem, že jsem tomu přišel na kloub, nikoli, že jsem věc uzavřel, milý příteli.“ Holmes se zasmál, vstal z damažkového křesla v našem krásném pokoji pro hosty a vyklepal lulkou o mříž krbu. „To nás teprve čeká. Od začátku to nebyla žádná výjimečná záhada, ačkoli náš přítel ze Scotland Yardu zřejmě pořád tápe.“

„Já jsem zmatený úplně stejně,“ připustil jsem. „Prsten ukradený ze soukromého trezoru, nevysvětlitelně chybějící část

trávníku na jižní straně pozemku, baronova tragická minulost...“

„Máte jisté nadání, milý Watsone, ale žalostně málo ho využíváte. Právě jste určil tři nejuvůlnnější body celé věci.“

„Přesto přiznávám, že nemám sebemenší tušení, oč tu jde. Máte v úmyslu usvědčit dnes večer pachatele?“

„K porušení zákona vlastně zatím nedošlo. My dva bychom však na sebe měli navléknout tolik vlny, kolik si dokážeme opatřit, chceme-li sledovat probíhající zločin.“

„Probíhající zločin! Holmesi, jaký zločin máte na mysli?“

„Vykradení hrobu, pokud mi ještě slouží rozum. Sejdeme se na dvoře v jednu hodinu, pokud vám to vyhovuje – většina služebnictva tou dobou bude v posteli. Na vašem místě bych si dal pozor, aby mě při opouštění domu nikdo neviděl. Zbytečné zdržení by mohlo být opravdu nešťastné.“

A s těmito slovy se odebral do své ložnice.

Deset minut před jednou jsem vyšel z budovy, zachumlaný do teplého oblečení, neboť noc byla vskutku studená a jinovatka na trávě odrážela svit hvězd. Snadno jsem zpozoroval přítelkyni, jak kráčí po široké pěšině uhrabané s téměř kontinentální pečlivostí, zjevně zaujatý vyhlídkou na dokonale viditelná souhvězdí, která příroda rozesešla po obloze. Odkáslal jsem si a Holmes se s kývnutím vydal ke mně.

„Můj drahý Watsone,“ řekl tiše. „Také raději riskujete nachlazení, než abyste si nechal ujít Malvernské vrchy v noci? Nebo co si o tom má hospodyně myslet?“

„Nepředpokládám, že je paní Jeavonsová vzhůru a něco si myslí.“

„Výborně. Zjistíme tedy, jestli můžeme chladnému počasí vzdorovat svižnou chůzí.“

Vydali jsme se po cestě, která zprvu směřovala k zahradám, ale brzy již sledovala ohyb nedalekých srázů. Zanedlouho nás Holmes provedl dřevěnou brankou porostlou lišejníkem

a nechali jsme pozemek kolem Blackheath House za sebou. Kvůli závažným nejasnostem ohledně našich záměrů jsem se prostě musel zeptat: „Spojujete snad vykradení hrobu s nedávnou krádeží dědictví?“

„Proč nedávnou? Nezapomínejte, že máme jen velmi málo informací, pokud jde o dobu zmizení.“

Zamyslel jsem se nad tím a dech se mi před očima zhmotňoval do znepokojivých přízraků. „Jistě. Ale jestliže se schyluje k vykradení hrobu, neměli bychom mu spíš zabránit než přihlížet?“

„To si nemyslím.“

Ačkoli jsem dokonale přivykl Holmesovu důrazu na diskretnost v závěrečných fázích vyšetřování, občas mi šla jeho strohá vyhýbavost na nervy. „Nepochybně brzy objasníte, jak ten bizarní případ zahradnického vandalismu souvisí s poskvrněním svatého místa posledního odpočinku.“

Holmes na mě pohlédl. „Jak dlouho by vám asi tak trvalo vykopat hrob?“

„Mně? To nedokážu odhadnout. Kdybych se nemusel na nic ohlížet, možná den.“

„A kdyby bylo nutné pracovat v naprostém utajení?“

„Tak nejspíš o pár dnů víc,“ odpověděl jsem pomalu.

„Předpokládám, že skoro stejně dlouho byste hrob opět zasypával, pokud by to bylo zapotřebí. A jestliže by bylo nezbytné, aby vás při práci nikdo nespapal, určitě byste si díky své vrozené mazanosti našel způsob, jak ji schovat před zraky okolí.“

„Holmesi,“ vydechl jsem, neboť jsem se konečně dovtípil, „chcete říct, že ta chybějící část trávníku –“

„Pst!“ zašeptal. „Tamhle. Vidíte?“ Přešli jsme vrchol zalesněného hřebene asi půl míle od sídla a nyní jsme shlíželi do drsné prolákliny, která tvořila jednu z hranic blízkého města. Holmes ukázal hubeným prstem. „Sledujte kostel.“

V jasném měsíčním světle jsem mezi stromy na hřbitově

sotva rozeznával shrbenou postavu muže, který kladl poslední hroudy hlíny na hrob s malým bílým kamenem. Otřel si čelo hřbetem ruky a podíval se přímo k nám.

„To je sám lord Ramsden,“ zamumlal jsem.

„Zpátky za kopec,“ zavelel Holmes a oba jsme se stáhli do houští.

„Už to má skoro hotové,“ poznamenal můj společník. „Přiznávám, Watsone, že mé sympatie jsou v této věci jednoznačně na straně pachatele, ale vy zůstaňte tady ve skrýši a vytvořte si vlastní úsudek. Mám v úmyslu setkat se s baronem o samotě, a jestliže se bude chovat rozumně, tím lépe. Pokud ne – ale pozor! Skrčte se a buďte tiše jako pěna.“

Vlezl jsem za balvan a lehce jsem sevřel revolver v kapse svého zimmíku. Stačil jsem zaznamenat škrtnutí sirky a závan kouře z Holmesovy cigarety, když vtom z úbočí zadusaly kroky. Zjistil jsem, že Holmes mou skrýš vybral s velkou péčí, neboť jsem byl ukryt za kamenem a škvíra mezi ním a přilehlou skálou mi poskytovala jen omezený výhled na scénu.

Objevil se baron, stoupal do kopce, dokonce i v mrazivém vzduchu viditelně zpocený, a ztěžka oddechoval. Vzhlédl k lesu před sebou, zděšeně se zastavil a z kabátu lemovaného kožešinou vytáhl pistoli.

„Kdo je tam?“ otázal se chraplavě.

„Tady Sherlock Holmes, lorde Ramsdene. Nezbytně s vámi musím mluvit.“

„Sherlock Holmes!“ zvolal muž. „Co tu děláte v tuhle hodinu?“

„Na totéž bych se mohl zeptat já vás.“

„Do toho vám nic není,“ odsekl baron, avšak jeho hlas se chvěl panikou. „Byl jsem na návštěvě. U přítele –“

Holmes vzdychl. „Vážený pane, nemohu dovolit, abyste se dál uchýloval k podobným lžím, protože je mi známo, že jste se dnes v noci nevypravil za živými, ale za mrtvými.“

„Jak to můžete vědět?“ zeptal se baron.

„Já vím všechno, pane.“

„V tom případě jste objevil její hrob!“ Ruka se mu značně třásla a zbraň obrácená k zemi opisovala malé kroužky, jako by nevěděl, co s ní.

„Ráno jsem se tam na chvíli zastavil,“ připustil Holmes mírně. „Sám jste se mi přiznal, že jste Elenoru Rowleyovou miloval. Považoval jste to za rozumné, jelikož jste usoudil, že vzhledem k tomu, kolikrát jste se sešli a kolik dopisů jste si vyměnili, byste takovou věc po její smrti neudržel zcela v tajnosti.“

„Přesně tak – a proto jsem vám všechno řekl!“

„Od chvíle, kdy vaše rodina zjistila, že prsten je pryč, jste to hrál mistrovsky,“ pokračoval Holmes a nespouštěl uhrančivé šedé oči z baronova obličej, ačkoli jsem věděl, že stejně jako já pozorně sleduje i pistoli. „Povolal jste doktora Watsona a mě, abychom pomohli policii, a trval jste na tom, abychom zůstali v Blackheath House, dokud se vše neobjasní. I k tomuto povedenému tahu vám musím poblahopřát.“

Baron vztekle přimhouřil oči. „Byl jsem s vámi čtrnáct dnů. Prokazoval jsem vám a vašemu příteli všechny myslitelné laskavosti. Tak proč jste to udělal? Proč jste vůbec chodil k mému hrobu?“

„Jednoduše kvůli vašemu tvrzení, že nevíte, kde se nachází.“

„A proč bych měl?“ dožadoval se baron. „Znamenala pro mě celý svět, to ano, jenže –“ Chvilku se vzpamatovával. „Střežili jsme svou lásku jako oko v hlavě, pane Holmesi, a já jsem se už dost ponížil, když jsem o ní mluvil s najatým detektivem.“

„Muži vašeho postavení se nepouštějí do hovorů s neznámými o bolestných a důvěrných tématech jindy než z čiré nutnosti,“ trval Holmes na svém. „Vsadil jste na to, že naprostá upřímnost během našeho úvodního setkání v Londýně ukončí můj zájem. Otevřenost by vám skutečně získala dost času na dokončení záležitosti, kdybyste jednal s horším vyšetřovatelem. Dokonce i vaše historka o tom, že trávník poničili

nezvedení kluci z vesnice, byla uvěřitelná. Mnohé mi však prozradil stav vašeho oblečení minulou neděli večer.“

„To jsem vám už vysvětlil – můj pes běžel za bažantem a chytil se do oka, které tu kladou vesničané.“

„Čekal bych tedy, že budete mít zabláčené jenom kalhoty,“ odvětil Holmes trpělivě. „Ale nejvíc hlíny jste měl na zadní straně rukávů, právě tam, kde se člověk opírá lokty, když se vytahuje z jámy, jejíž hloubka téměř odpovídá jeho výšce.“

Lord Ramsden se šíleným pohledem namířil zbraň na Holmesa, avšak můj přítel dál klidně vyprávěl.

„Miloval jste Elenoru Rowleyovou tak vášnivě, že jste z rodné pokladnice, bezpečné natolik, že její obsah zřídkakdy někdo kontroluje, vzal babiččin snubní prsten. Pak jste tento dar věnoval slečně Rowleyové, plně odhodlán oženit se s dcerou místního obchodníka, jejíž krása, alespoň jak jsem se dolechl, se vyrovnala pouze šlechtetnost jejího ducha.“

Baron se zadíval kamsi do dále a nepatrně sklonil hlavu, ale pistole dál mířila na Holmesa. „A také bychom se vzali, kdybych o ni nepřišel.“

„Dnes dopoledne jsem dlouze hovořil s bývalou služebnou slečny Rowleyové. Když Elenora Rowleyová onemocněla, vzkázala vám, že odjela s rodiči na kontinent na léčení.“

„Odborníci nic nesvedli,“ doplnil baron a zoufale zaťal prázdnou pěst. „Po návratu průběh nemoci ještě urychlilo vypětí z cestování. Kanálem, který jsme si vytvořili, mi poslala zprávu, že mě miluje pořád stejně – už od doby, kdy jsme oba byli děti a její otec do naší domácnosti dodával textilní zboží. Za tři dny –“ Křečovitě se otřásl a přešel si dlaní po čele. „Jakýkoli jiný osud by byl lepší. Dokonce i má vlastní smrt.“

„Tak či tak faktem zůstává, že zemřela,“ dodal můj přítel soucitně, „a než jste si v zármutku stačil uvědomit, že důkaz vaší lásky nosila zašitý v lemu šatů, byl pohřben společně s ní. Jakmile jste se zase vzpamatoval, určitě vám došlo, že rodinný klenot zmizel mimo váš dosah.“

„Sám jsem onemocněl. Zešlel jsem. Skoro na měsíc jsem se stal pouhým stínem sebe samého. Nezáleželo mi na ničem a na nikom,“ líčil baron otupěle. „Nesčetné pošetilosti mého bratra však následují jedna po druhé jako dny v kalendáři a naše rodina není tak bohatá, jak se matka domnívá.“

„Jistá účetní záležitost tedy upozornila na chybějící šperk.“

„Jinak bych ho od ní nikdy nechtěl nazpátek – za života ani po smrti. Bože můj! Všechna trápení, kterými nás zahrnul bratr, nejsou ničím v porovnání s tím mým. Jak se bude vedle jména Ramsden vyjímat přívlastek ‚vykradač hrobů‘?“ zvolal. Poté se z posledních zbývajících sil uklidnil, napřimil se a jeho modré oči se přízračně zatřpytily. „Možná nijak,“ pokračoval a v jeho slovech byl mrazivý klid. „Třeba jediný člověk, který o té věci ví, dnes v noci zahyne.“

„Není to příliš pravděpodobné, vidíte?“ poznamenal Holmes vyrovnaně.

„To si jen myslíte,“ zavrčel jeho klient, „ale podcenil jste můj –“

„Nejsem takový blázen, abych se s vámi setkal úplně sám,“ přerušil ho detektiv. „Můj přítel doktor Watson byl tak laskav a doprovodil mě.“

Opatrně jsem vystoupil zpoza skalnatého výběžku.

„Takže jste si přivedl vlastní špehy!“ zvolal baron. „Chcete mě zničit!“

„Musíte věřit, lorde Ramsdene, že vám nechci jakkoli uškodit,“ namítl Holmes. „Můj společník a já jsme připraveni odpřisáhnout, že o této záležitosti neřekneme nikomu ani slovo, pokud se prsten vrátí, kam patří.“

„Je tady.“ Baron položil dlaň na náprsní kapsu. „Ale myslíte to vážně? To je neuvěřitelné.“

„Moje skromná kariéra by brzy skončila krachem, kdybych nedbal nejlepších zájmů svých klientů,“ prohlásil můj přítel.

„Policie, má rodina ani nikdo jiný se o věci nedozví, když jsem teď získal prsten zpátky? To je mnohem víc, než si zasloužím.“

„Já jim to nepovím. Máte mé slovo,“ pronesl Holmes vážně.

„I moje,“ dodal jsem.

„To mi stačí.“ Baron omámeně sklonil hlavu, vyčerpaný smutkem.

„Není to první přečin, kterého jsem se dopustil, a obávám se, že zřejmě nezůstane posledním,“ podotkl můj přítel stejně ztišeným hlasem.

„Budou vám nadosmrti zavázán za vaši mlčenlivost. Během celé této záležitosti jste byl vskutku diskrétní a choval jste se mnohem chvályhodněji než já.“

„V tom s vámi nemohu souhlasit,“ začal Holmes, ale baron hořce pokračoval.

„Ellie raději zemřela sama, než aby zradila mou důvěru. Co jsem jí nabídl na oplátku?“

„No tak, vaše lordstvo. Podobné úvahy sotva přinesou nějaký užitek. Jednal jste v zájmu své rodiny a vaše tajemství je koneckonců v bezpečí.“

„Samozřejmě máte pravdu,“ zašeptal baron. „Můžete se vrátit do domu, pánové. Je po všem. Věřte mi, že já sám budu od nynějška mlčet.“

Otočil jsem se k odchodu, avšak Holmesův náhlý nesrozumitelný výkřik mě přiměl k prudkému obratu. Pistole vystřelila právě ve chvíli, kdy Holmes zoufalým skokem doletěl k baronovi. Zachytil ho kolem trupu a položil na zmrzlou zem. V okamžiku jsem byl u nich.

„Rychle, člověče! Ještě dýchá – co kdybyste –“

Avšak pro lorda Ramsdena jsme už nemohli nic udělat. Když jsem mu uvolnil límeč, tiše, rozechvěle vzdychl a přestal se hýbat.

„Holmesi, je –“

„Je mrtev.“ Můj přítel přešel dlaní přes baronovy oči a uhlazenost toho pohybu poněkud otupila šok z tragédie. „Kdybych tak – ale lord Ramsden by se jistě prozradil nějak jinak! Ne, ne, Gregson je osel, jenže cihlovou zeď pozná, když stojí

před ním. Jenom já jsem prsten mohl bezpečně vrátit.“ Spěšně se sehnul a vytáhl lesklý kroužek z horní kapsy vesty mrtvého muže.

„Co musel vidět, aby jej získal,“ zamumlal jsem v hrůze.

„Bůh nám pomáhej, Watsone.“ Ačkoli můj přítel navenek působil klidně, byl otřesený jako nikdy dřív. „Takový zážitek bych nikomu nepřál.“

Mlčky jsme klečeli v černých stínech stromů a pomalu si znovu začali uvědomovat, jak vlezlá panuje zima.

„Co jim řekneme?“

„Aspoň v tomto směru nemáme na výběr,“ usoudil Holmes. „Zaslechli jsme výstřel těsně za hranicí pozemku a šli jsme se tam podívat. Našli jsme barona, kterému už nebylo pomoci. To je celé.“

Přikývl jsem. „Předpokládám, že sebevraždu citlivého člověka lze přičíst zátěži způsobené finanční tísní, ale co ten prsten?“

„Co se týče prstenu, jsem ochoten zajít ještě dál,“ odpověděl Holmes polohlasně. „Baron měl za to, že svým životem ohrožuje tajemství, a já nehodlám připustit, aby stejné nebezpečí představovala i jeho smrt.“

Ze smutku, který v sídle zavládl poté, co jsme se vrátili s politováníhodným nákladem a vyhlásili poplach, člověka zbolelo u srdce. Paní domu po ztrátě nejstaršího syna zjevně zapoměla, že její matka vůbec kdy měla nějaký prsten. Protože jsme si uprostřed toho zmatku připadali naprosto zbyteční, ráno jsme brzy vstali a šli se do hostince rozloučit s inspektorem Gregsonem a konstáblem, kterého si přivezl z Londýna, aby mu pomohl s vyšetřováním. Obsadili celé apartmá a v jednoduchém předpokoji si zřídili kancelář. Inspektor svým jedinečným způsobem vyjádřil značné znepokojení nad naším náhlým odjezdem.

„Víte, vlastně vám docela rozumím. Jakmile člověk pochopí, že mu věc přerostla přes hlavu, je dobré si to připustit

a vycouvat. Já ale hodlám hrát až do konce, pane Holmesi. Zkrátka nedokážu odejít od rozdělaného případu, ve kterém se děje tolik věcí.“

„Objevil jste tedy nějaké nové stopy?“ otázal se můj přítel klidně.

„Především je tu ten bratr zesnulého barona – hráč a prostopášík, jestli můžu věřit svým zdrojům.“

„Nepovažuji za příliš pravděpodobné –“

„A teď ta sebevražda!“ zvolal inspektor Gregson. „Za daných okolností zvláště temný čin.“

„Proč?“

„Přece kvůli vině! Kvůli čemu se člověk zabije, když ne z pocitu viny? Kdybyste zůstal, pane Holmesi, možná byste díky nejnovějšímu vývoji situace získal představu, co se děje.“

„Z Londýna jsem obdržel zprávu o tom šperku,“ pokrčil přezíravě Holmes jedním ramenem. „Jeden můj známý klenotník mi poskytl důvod k návratu do města a důkazy zde v Colwallu mi připadají natolik chabé, že považuji za přínosnější sledovat tuto čerstvou stopu.“

„Promiňte, pane,“ ozval se hlas od stěny. „Důkazů je tu bezpochyby dostatek.“

Holmes obrátil hlavu k mladému konstáblovi, který poznámku pronesl. „Myslíte?“ zeptal se suše. „Podle mě je zločin prakticky neobjasnitelný, pokud nelze ani stanovit dobu jeho spáchání s přesností na dvanáct měsíců.“

Tato odpověď pobavila Gregsona, jenž dodal: „Vidíte, hochu, přivedl jsem vás sem, abyste viděl v akci opravdového profesionála. A od pana Holmese se taky můžete leccčemu přiučit. Ale myslím, že byste měl raději poslouchat a nechat si své názory pro sebe.“

Policista se nedal vyvést z míry. „Ale co ten poničený trávník?“

„Trávník?“ zachechtal se Gregson. „Kam tím míříte? Jako kdyby v téhle věci hrálo nějakou roli zahradničení!“

„Také jsem to považoval za poněkud zvláštní, než jsem narazil na kluky, kteří se o to zasloužili,“ zasáhl Holmes spěšně. „Při včerejší krátké prohlídce stáje ve vašem hostinci jsem se osobně setkal s mladým Fergusem MacArthurem a několika jeho společníky. Natírali sedla hostů lojem, zatímco podkonní chrápal v seně. Kdyby vynalézavost byla zárukou úspěchu v našem světě, tahle mladá parta by brzy vládla britskému impériu.“

Můj přítel důstojně vstal a zvedl z lavičky u dveří svou čapku. „Jakmile v Londýně něco zjistím, okamžitě vám dám vědět.“

„Dobrá. Nepochybuji, že než se nám znovu ozvete, věc už bude vyřešena, ale stejně – děkuji vám.“

„Sbohem, inspektore Gregsone, a vyřidte pozdravy svým podřízeným. Jsou talentovanější, než si myslíte.“ Holmes naposledy kývl a pevně za námi zavřel dveře.

„Zpátky do Londýna,“ zauvažoval jsem.

„Ano, v Herefordshiru už nejsme zapotřebí,“ odvětil můj přítel. „Přesto věřím, že prostřednictvím tajemného kupce se podaří prsten vypátrat.“ Poklepal si po náprsní kapse a na vážné tváři se mu objevil náznak úsměvu.

Nebyli jsme v Londýně dlouho, když Holmes poslal lady Ramsdenové telegram, že prsten její matky byl nalezen. Radost z návratu rodinného klenotu nestačila k rozptýlení chmur, které venkovské sídlo zastíraly, avšak k přítelovu viditelnému uspokojení umlčela otázky ohledně zmizení šperku. Gregsonův případ zůstal bohužel neuzavřený, avšak jakmile prsten s doprovodem ze Scotland Yardu bezpečně dorazil z Londýna do Blackheath House, nálada dobrého inspektora se zlepšila natolik, že soukromému detektivovi pogrataloval k „neobyčejnému štěstí“.

O dva týdny později jsem ležel na pohovce a četl lékařský časopis, když vtom jsem na schodech uslyšel povědomé kroky a poté Holmes vstoupil do obývacího pokoje. Zamyšleně pod

lampou podržel jakýsi dopis a vzápětí jej lhostejně pohodil na hrozivou kupu písemností vedle knihovny.

„Holmesi, myslím, že někteří vaši příležitostní malí detektivové* jsou menší než tahle hromada,“ podotkl jsem.

„Hmm?“ zamručel nepřítomně. „To sotva. Maličký Graves se od doby, kdy jste ho viděl naposled, hodně vytáhl.“

Usmál jsem se. „Tak čeho se to týká?“

„Ten dopis?“ Holmes natáhl šlachovitou paži pro papír, na okamžik zaváhal a potom mi jej podal. List byl napsaný kříklavě červeným inkoustem podivně nepravidelným písmem a zněl takto:

Pane Holmes,

jste chytrák. Nemám pravdu? I když jste možná ďábelsky chytrý nebo ďábel osobně, nejste tak chytrý, aby vás neviděl pan Nikdo. Ano, vidím vás dost zřetelně a možná vás uvidím v pekle.

Dřív, než si myslíte, pane Holmes.

Zlostně jsem vzhlédl. „Holmesi, ten dopis je otevřená výhrůžka!“

„Tón je poněkud nepřátelský,“ připustil a šátral v hlubinách perské trepky po tabáku.

„Co chcete dělat?“

„Dělat? Nic. Vaše korespondence patrně není tak poutavá jako moje. Když prohlížím poštu a hledám případ, který by byl hoden mého času a talentu, až příliš často narážím na nesmysly bláznivých starých panen nebo výplody znuděných novomanželů. Jeden neocenitelný příklad z Brightonu z minulého týdne vám musím ukázat –“

„Vás tenhle bizarní vzkaz vůbec nezajímá?“

„Zahanbeně doznávám, že znám až příliš mnoho zločinců na to, abych takovou věc občas neočekával,“ odvětil Holmes

* Skupina uličníků, kteří Holmesovi často obstarávali informace.

nedůtklivě. „Dopis je napsaný na laciném kancelářském papíře, odeslaný z East Endu a nenesete otisky prstů či jiné identifikační znaky. Co s ním mám dělat? Rukopis je ovšem krajně neobvyklý. Takový se často nevidí.“ Pozorně si stránku prohlížel.

„Jaké kroky podniknete?“ zeptal jsem se ještě jednou.

„Ty nejlepší, milý Watsone – přemístím jej mezi odpadky.“ Hodil papír směrem ke svému psacímu stolu a energicky obrátil téma hovoru k působení Richarda Owena v oblasti filozofické anatomie.

Teprve druhý den odpoledne jsem při pohledu na otevřenou knihu poznámek na Holmesově stole zjistil, že dopis neskončil v koši, nýbrž pečlivě nalepený v rubrice „Různá pošta“. Chtěl jsem se přítele zeptat, jestli ve věci narazil na nějakou stopu, avšak po náhlém příchodu mého spolubydlicího s naléhavou žádostí z Camberwellu se moje myšlenky ubíraly docela jiným směrem.

DVA ZLOČINY

Mým pokusům zaznamenat přehledně život a dílo pana Sherlocka Holmese bývají často vytýkány nedostatky v oblasti přesné chronologie. Třebaže přijímám vlídně míněná upozornění na chyby způsobené překotným zapisováním či nedbalými literárními agenty, musím připomenout, že většina opomenutí, jakkoli zarážejících, byla zcela záměrná. Holmsova neústupnost, nemluvě o mém vlastním vrozeném taktu, mi mnohdy bránila uplatňovat preciznost, jež je u životopisců tak ceněna. Býval jsem nucen upravovat data vedlejších případů, abych utajil ta podstatná, měnit jména a okolnosti a současně přesně zaznamenávat klíčové události, bez kterých by nemělo smysl vůbec něco psát. V této situaci by však každé zatemňování bylo absurdní, neboť fakta jsou známa nejen obyvatelům Londýna, ale celému světu. Proto vyličím celou pravdu, jak se přede mnou a Holmesem odvíjela, a nevynechám nic, co se týká nejpříšernější série zločinů, které jsme kdy s mým slavným přítelem měli vyšetřit.

Rok 1888 byl pro pana Sherlocka Holmese již tak důležitý, protože během něj poskytl cenné služby jednomu evropskému panovnickému rodu a pokračoval v potírání činnosti profesora Jamese Moriartyho, jehož moc nad londýnským podsvětím byla z pohledu mého přítele stále patrnější. Veřejnost se o Holmesových pozoruhodných dovednostech dozvěděla díky několika velmi sledovaným vyšetřováním včetně otřesné aféry s vadnou olejovou lampou a případu záhadného zmiizení náprstku paní Victorie Mendosové a jeho následků. Talent mého přítele, dříve opomíjený coby okrajová odborná záležitost, se v onom roce stal předmětem širokého obdivu.

Navzdory zaneprázdněnosti, která vyplývala ze šířících se zvěstí o Holmesově vševědoucnosti, jsme toho večera po svátku na začátku srpna byli doma, můj společník se věnoval chemické analýze jedu jednoho amerického hada, podle předšlých zkušeností téměř nezjistitelného, a já jsem četl noviny. K mému potěšení se na obloze nad domy objevil ten nejprchavější ze všech přírodních úkazů, totiž londýnské slunce, a svěží vánek proudil okny (z nichž jedno jsem otevřel kvůli bezpečnosti během Holmesova chemického snažení), když vtom mou pozornost zaujal článek ve večerním vydání *Staru*.

„Nedokážu pochopit,“ pronesl jsem spíš sám pro sebe, „co vraha vede k tak naprostému zneuctění lidského těla.“

Aniž vzhlédl od práce, Holmes poznamenal: „Nabízí se domněnka, že úplné zneuctění lidského těla má ukončit jeho pozemskou užitečnost, z čehož by vyplývalo, že na všechny vrahy se vztahuje totéž specifické obvinění.“

„Tohle přesahuje všechny meze. Píše se tady, že nějakou nebohovou ženu, jejíž totožnost zatím není známa, našli ubodanou ve Whitechepelu.“

„Ohavná, avšak stěží nepochopitelná událost. Předpokládám, že si tam vydělávala na jídlo, pití a přístřeší. Takové politováníhodné nešťastnice, jak úřady a novináři označují prostitutky, jako by ponoukaly ke zločinům z vášně muže, s nimiž se spolčují.“

„Utrpěla dvacet bodných ran, Holmesi.“

„A váš nenapadnutelný lékařský názor zní, že by stačila jedna.“

„Vlastně ano,“ odvětil jsem. „Ten bídák ji podle všeho bodal dál, i když už byla po smrti, aspoň to naznačují krvavé stopy.“

Detektiv se usmál. „Jste nanejvýš soucitný džentlmen, milý Watsone. Jak vás znám, pravděpodobně byste usoudil na zločin z vášně, spáchaný v agónii zoufalství nebo pomsty, a nevidíte žádný přijatelný důvod pro tak morbidní útok.“

„Mám dojem, že jste to vystihl.“

„Přiznávám, že ani já si nedokážu představit, jaký vztek by se mě musel zmocnit, abych oběť takhle zohavil,“ podotkl. „Píšou ještě něco?“

„Policie zatím nic neví.“

Holmes vzdychl a odsunul vědecké propriety stranou. „Kéž bychom my dva měli moc zajistit bezpečí pro celý Londýn, můj milý, ale prozatím zanechme úvah, jak hluboko mohou naši spoluobčané klesnout, a raději se zamysleme, jestli dokážeme stihnout začátek Brahmsovy symfonie č. 4 e moll v Royal Albert Hall o půl osmé. Můj bratr Mycroft mě upozornil na druhého violoncellistu a já bych uvítal vaši společnost, až toho pána budu pozorovat v jeho přirozeném prostředí.“

Uzavřít záležitost s druhým cellistou trvalo Sherlocku Holmesovi přesně pět dní, a jakmile ji měl za sebou, dostalo se mu poděkování z vysokých míst britské vlády, v níž hrál jeho bratr Mycroft důležitou úlohu. Moje povědomí o významné pozici Mycrofta Holmese bylo v té době přísně střeženým tajemstvím, neboť svého bratra příležitostně zapojoval do vyšetřování celostátní důležitosti, o nichž jsme já ani Sherlock Holmes neměli mít sebemenší tušení. Nerad však přiznávám, že když se v následujících týdnech nedělo nic kromě těch nejbánálnějších přestupků, můj přítel upadl do melancholické strnulosti, která mimořádně zatěžovala jak mě, tak naši hospodyně, paní Hudsonovou. Holmes odjakživa zastával názor, že bychom se mu v tomto stavu měli zcela vyhýbat, ale já jsem se jako lékař děsil jeho drobné a pečlivě udržované injekční stříkačky a tajemných návštěv lékárny, které věstily, že v následujících dnech či týdnech přítel bude ničit sám sebe, pokud mu v tom nějak nezabráním. Marně jsem pročítal noviny a stejně marně jsem se Holmese pokoušel přesvědčit, že tolik bodných ran by žena utržit neměla, ve Whitechapelu ani nikde jinde. Nakonec jsem zatoužil, na kratičkou chvíli a navzdory svému svědomí, aby došlo k nějakému senzačnímu neštěstí.

V onu osudnou sobotu prvního září jsem vstal brzy, a když

jsem si po snídani zapálil dýmku, do obývacího pokoje vstoupil Holmes, úplně oblečený a začtený do *Daily News*. Rumě- nec na jeho bledé pokožce napovídal, že se vrací z ulice, a já jsem s úlevou shledal, že v bdělém pohledu není ani stopy po droze, jíž jsem opovrhoval. Soustředěně se zamračil, odložil noviny na jídelní stůl a rychle otevřel sedm či osm dalších listů, které jsme odebírali, vyhledal v nich tentýž příběh a rozkládal archy po nábytku.

„Dobrý den, Holmesi,“ ozval jsem se ve chvíli, kdy obývacímu pokoji hrozilo, že zmizí pod záplavou papíru.

„Byl jsem venku,“ odpověděl.

„Jistě,“ opáčil jsem suše.

„Doufám, že jste dneska ráno už jedl, Watsone.“

„Co tím myslíte?“

„Zdá se, že zohavování mrtvol je ve Whitechapelu na vzestupu. Objevili další, drahý příteli. S rozřezaným břichem.“

„Jaká byla příčina smrti?“

„Vrah jí málem oddělil hlavu od těla.“

„Dobrý bože. Kde ji našli?“

„Zřejmě v Buck's Row, což mě okamžitě zaujalo. Předchozí případ jsem pokládal za důsledek bizarního pomatení mysli, jenže teď brzy po něm následuje podobný.“

„Už ten první byl příšerný.“

„Ta žena se jmenovala Martha Tabramová a původní zprávy nebyly přesné: vrah jí zasadil ohromujících devětadvacet bodných ran,“ konstatoval Holmes věčně. „Oběť ze včerejšího rána, nějaká Mary Ann Nicholsová, údajně přišla o část vnitřních orgánů.“

„Mohu tiše doufat, že se tou věcí budete zabývat?“ zeptal jsem se.

„Sotva spadá do mé kompetence, pokud mě nikdo nepožádá o náz-“

Vtom se dostavila paní Hudsonová a s tichým cynismem přehlédla náš nově vyzdobený nábytek. Hospodyně nebyla

v nejlepší náladě, jelikož Holmes ve své bezstarostnosti použil její zdobenou lžici k rozpouštění chemických prvků nad hořákem a následný spor zatím nedospěl k řešení, které by ji uspokojilo.

„Přišli za vámi dva pánové,“ oznámila ode dveří. „Inspektor Lestrade a ještě jeden. Chcete něco z mého příborníku, pane Holmesi, nebo máte všechno, co potřebujete?“

„Ha!“ zvolal Holmes. „Lestrade se občas dokáže objevit skutečně v pravou chvíli. Ne, paní Hudsonová, stolního náčiní mám dost, ale kdyby se mi nedostávalo vidličky na okurky nebo jiné součásti příboru, zazvoním na vás. Uvedte inspektora, prosím.“

Paní Hudsonová se s upjatou důstojností vzdálila. O chvíli později vešli inspektor Lestrade a jeho společník. Holmesovi se už naskytlo mnoho příležitostí lkát nad intelektem našeho přítele, štíhlého a upraveného policisty s protáhlou tváří, avšak Lestradova píle vzbuzovala naši úctu i ve chvílích, kdy jeho naprostý nedostatek představitosti napínal detektivovy nervy k prasknutí. Tentokrát Lestrade vypadal obzvlášť zdrčeně a úzkostně. Jeho druh měl na sobě tmavý tvídový oblek a pyšnil se působivým knírem s krátce zastřiženou bradkou. Byl bledý a plaše těkal očima mezi Holmesem a mnou.

Přítel dvojici příchozích přešel pohledem. „Jak se máte, Lestrade? Velice rádi vám oběma nabídneme kávu nebo něco silnějšího, když budete chtít. Těší mě, že vás poznávám, doktore...?“

„Llewellyn. K vašim službám, pane,“ doplnil návštěvník se zjevným neklidem.

„Doktore Llewellyne, ujišťuji vás, že já jsem k dispozici vám. Omlouvám se, že jsem si dovolil odhadnout váš titul – nedávno jste utrpěl lehké poranění pravé ruky a způsob, jakým máte upevněný obvaz, mě vede k přesvědčení, že jste si ji sám ovinul levou končetinou. A použitá látka je druhu, jaký se nevyskytuje mimo zdravotnická zařízení. Překvapilo

by mě, kdyby dovednosti našich lékařů upadly natolik, že by jim bandáž musel přiložit někdo jiný.“

„Ve všem máte pravdu, pane – velmi pozoruhodné.“

Holmes krátce přikývl. „Tohle je můj přítel a kolega, doktor Watson.“

„Těší mě. Rád poznám každého, kdo chce přispět k objasnění této příšerné záležitosti.“

Holmes pokynul Lestradovi a našemu novému nervóznímu známému, ať se usadí na židle, na jejichž opěradlech stále visely novinové archy. Sám klesl do svého ušáku.

„Přišli jste kvůli té věci v Buck's Row, předpokládám,“ poznamenal. „Vás do vyšetřování zapojili včera, doktore Llewellyne?“

„Mám ordinaci ve Whitechapel Road číslo padesát dva, pár minut odtamtud,“ odpověděl lékař. „Přivolali mě včera ráno krátce před čtvrtou hodinou. Právě jsem dokončil posmrtné ohledání.“

„Moment, prosím. Lestrade, i když vás jako obvykle moc rád vidím, proč jste proboha čekal celý den, než jste přišel za mnou?“

„Pověřili mě vyšetřováním teprve před dvěma hodinami!“ bránil se Lestrade. „Nejdřív na věci pracoval inspektor Spratling, pak Helson. Hned jsem doktora Llewellyna přivedl k vám.“

„Hluboce se omlouvám, inspektore,“ usmál se Holmes. „Neotálel jste, naopak jste jednal nebývale rázně.“

„Stejně nebývalý byl stav oběti. Kdybyste viděl, co já dnes ráno a doktor Llewellyn včera...“ Lestrade zavrtěl hlavou. „Vaše metody jsou možná nekonvenční, ale potřebujeme případ co nejrychleji ukončit. Je na něm cosi velmi podivného, pane Holmesi, a snad nejsem daleko od pravdy, když řeknu, že v takových situacích většinou nastupujete vy.“

Holmes se opřel v křesle a přivřel oči. „Dobrá tedy. Doktore Llewellyne, povězte mi ze svého pohledu, jak to všechno bylo.“

„Jak jsem řekl, pane Holmesi,“ začal lékař váhavě, „mám ve Whitechapel Road lékařskou praxi, kterou jsem si otevřel po studiích na Londýnské univerzitě. Hlavní ulice je poměrně slušná a mou ordinací denně procházejí víceméně tytéž choroby – chřipka, revmatismus, zimnice – ta nejběžnější onemocnění. Protože ale bydlím v East Endu, občas mívám nepříjemnější práci. Jednou ke mně vrazil můj pravidelný pacient s ošklivou bodnou ranou, protože zabloudil do končiny, kde nějaké rabiáty zajímala jeho peněženka. Myslím, že bezprostřední sousedství chudinské čtvrti by se hned projevilo, kdybych se dostal k léčení některého ze svých nemajetných sousedů, ale obávám se, že na to nemají peníze. Když onemocní, koupí si u pouličního mastičkáře za penci gin nebo opiovou tinkturu. A v případě zranění, ke kterým často dochází za podezřelých okolností, raději anonymně trpí, než aby riskovali jednání s policií.“

Ta příšerná vražda v George Yard Buildings před třemi týdny na mě silně zapůsobila. Všechny nás šokovala ta zuřivost. Nemůžu před vámi zakrývat hrůzu z toho, k čemu mě přivolali včera.“

Holmes varovně zvedl dlaň. „Prosím,“ zasáhl, „popište vše tak, jak jste to viděl.“

„Buck's Row je jedna z těch odporných černých uliček, kterými Whitechapel oplývá, jakmile člověk odbočí z hlavní třídy. Tělo leželo před rozpadlou bránou ve vjezdu do dvora se stájí. Kromě těla jsem neviděl nic zvláštního, ale k tomu by se snad mohl vyjádřit spíš inspektor.“

„Kéž by,“ vzdychl Lestrade. „Jak říkáte, kromě mrtvol tam nebylo nic mimořádného.“

„A tělo samotné?“ naléhal Holmes.

„Bylo jí něco přes třicet,“ řekl doktor Llewellyn a otřel si čelo kapesníkem. „Měla hnědé vlasy a vepředu jí chybělo několik zubů, ale nejspíš o ně nepřišla v poslední době. Tělo bylo ještě teplé, až na okrajové části. Měla dvě brutální řezné rány na

krku. Skoro přišla o hlavu. Kromě hrdla jsem na horní části těla žádné rány nenašel, zato na spodní – někdo ji rozpáral, pane Holmesi. Sukni měla vyhrnutou a několik divokých řezů proniklo břichem a odhalilo vnitřní orgány.“

Hleděl jsem na lékaře s hrůzou, ale u Holmese musel šok ustoupit profesionálnímu zaujetí. „Říkáte, že hrudník měla netknutý? Ale aspoň oblečení muselo být od krve, vidíte?“

„Měla hnědé šaty a ujišťuji vás, že zůstaly zcela bez poskvrnny.“

„V tom případě musela ležet tváří dolů, než vznikly rány na krku. Kde je teď, Lestrade?“

„V márnici. Jmenuje se Mary Ann ‚Polly‘ Nicholsová a identifikovala ji přítelkyně z chudobince v Lambethu, která si říká Mary Ann Monková. Do útulku pro chudé občany jsme se vydali kvůli jeho znaku na spodničce oběti. Měla obnošené oblečení, černý čepec, u sebe hřeben, kapesník a malé zrcátko. S největší pravděpodobností to byl veškerý její majetek.“

„Kdy podle vás nastala smrt, doktore Llewellyne?“

„Na místo jsem dorazil ve tři padesát ráno. Nemohla být mrtvá déle než deset minut.“

„A kdo učinil ten příšerný objev?“

„Nějaký Charles Cross, který s kárkou rozváží maso, cestou do práce,“ odpověděl Lestrade a nahlédl do poznámek. „Podle mého názoru šel kolem náhodou. Chudák byl úplně vyděšený. Krátce po něm na místo dorazil konstábl Neil a poslal pro doktora Llewellyna v naději, že ženu zachrání. Tou dobou už bylo samozřejmě pozdě.“

Seděli jsme mlčky a zvedal se vítr. Zauvažoval jsem, jestli byla rodina Polly Nicholsové zpravena o jejím strašlivém osudu a jestli žena vůbec měla nějaké příbuzné.

„Lestrade,“ začal Holmes po chvíli, „zaznamenala policie nějaký pokrok při objasňování vraždy Marthy Tabramové ze začátku měsíce?“

Lestrade zkormouceně zavrtěl hlavou. „Právě jsme ten

případ znovu otevřeli. Já sám jsem na něm nepracoval, ale všichni jsme se klonili k názoru, že to bylo dostaveníčko, které vzalo tragicky špatný konec. Proboha, pane Holmesi, vy snad myslíte, že by ty události mohly nějak souviset?“

„Ne, to jistě ne. Je za tím pouze profesionální jistota, že stojí za povšimnutí, pokud jsou dva tak hrozné zločiny spáchány deset minut pěšky od sebe.“

Doktor Llewellyn vstal a natáhl se pro klobouk. „Moc mě mrzí, pánové, že vám nemohu povědět víc. Bohužel se musím vrátit do ordinace, protože pacienti se budou divit, co se mnou je.“

„Budte tak laskav a zanechte nám navštívenku, doktore Llewellyne,“ požádal Holmes a nepřítomně mu potřásl rukou.

„Jistě. Hodně štěstí vám všem. Dejte mi vědět, kdybych mohl být ještě nějak nápomocen.“

Po lékařově odchodu se Lestrade s vážným obličejem obrátil k mému příteli.

„Ani trochu se mi nezamlouvá, že se vracíte k případu Marthy Tabramové, pane Holmesi. Opravdu si myslíte, že obě ženy napadl stejný muž? Pravděpodobnější je, že Polly Nicholsovou zabil žárlivý milenec, nějaký gang nebo rozzuřený opilý zákazník.“

„Nejspíš máte pravdu. Určitě mi ale vyhovíte, když vás požádám o podrobnosti obou zločinů.“

Lestrade pokrčil rameny. „Pokud vás zajímá Tabramová, samozřejmě nemám námitek. Shromáždit papíry by nemělo být těžké. Můžu je pro vás mít dnes odpoledne.“

„Na důkazy se potřebuji podívat ihned.“

„Máte volný přístup, pane Holmesi – prostě v márnici nebo na místě činu řekněte moje jméno. Uvidím se s vámi oběma ve Scotland Yardu.“ Inspektor pokýval hlavou a odešel.

Přítel se přesunul ke krbové římse, vyklepl z prázdné vázičky doutník a v nejhlubším soustředění začal kouřit. „Vražda té Tabramové je velmi pozoruhodná záležitost,“ poznamenal.

„Myslíte vraždu Nicholsové?“

„Myslím přesně to, co říkám.“

„Zatím jste o ní moc nedumal, Holmesi.“

„Každé ráno jsem v novinách očekával zprávu, že ji už objasnili. Nestává se často, aby muž devětatřicetkrát bodl bezbrannou ženu a pak se rozplynul v éteru. Motiv takového ohavného činu bude nezbytně senzační.“

„A tyhle ženy nezbytně mívají mnoho známých, většinou nevypátratelných,“ upozornil jsem.

„To je zřejmé,“ odvětil. „Také je zřejmé, že čtvrt Whitechapel poskytuje útočníkovi mnoho přirozených výhod. Jakmile zapadne slunce, člověk sotva vidí ruku před obličejem, navíc kvůli blízkým jatkům si nikdo nevšímá procházejících zakrvácených mužů. Méně jasné je, zda plyne něco hrozivého z blízkosti oněch dvou smrtí v prostoru a čase.“

„Ta shoda okolností je určitě znepokojivá.“

Holmes zavrtěl hlavou a sáhl pro vycházkovou hůl.

„Jedna brutálně zohavená mrtvola je znepokojivá. Dvě jsou něco docela jiného. Obávám se, že nesmíme ztratit ani okamžik.“

kapitola dva

DŮKAZY

Mrtvola Polly Nicholsové si evidentně žádala naši bezodkladnou návštěvu, a tak jsme se drožkou ihned přepravili do márnice v chudinské nemocnici na Old Montague Street. Zatímco jsme se kodrcali směrem k East Endu, budovy kolem se zmenšovaly a jejich fasády se pokrývaly vrstvou sazí za desítky let. Když jsme však dojeli k Whitechapel Road, jako vždy mě zaskočilo tamní hemžení. Pokřikující kazatel stál proti hloučku pošklebujících se místních a soupeřil o jejich pozornost se zdobenou restaurací na jedné straně a stejně hlučným prodejcem pánských pracovních košil na druhé. Na povozech se senem jiskřilo světlo a prach a mrtvý dobytek se houpal na hácích nad vozíky plnými čerstvých kůží. Ale navzdory prosperující živosti nejširší třídy ve čtvrti mnou opět otřásla nuzota, jež nás obklopila, sotva jsme z hlavní ulice odbočili do úzkých průchodů s krámky po obou stranách a míjeli výrobky, kteří se na nárožích prali o to, kdo tam bude prodávat sirky, i vrávorající opilé osoby obou pohlaví, opřené v časném odpoledni o rámy dveří.

Márniční bouda byla svou podstatou skličující místo, naprosto nevhodné pro zdravotnické účely a navštěvované pouze těmi, jejichž jedinou šancí na důstojný život bylo uzavřít smlouvu s farností, že ji budou zbavovat lidských ostatků. Lestrade poslal zprávu, že co nevidět přijedeme, takže jakmile jsme chatrnou stavbu stlučenou ze směsky latí našli, spatřili jsme na vlastní oči to, co tak rozrušilo doktora Llewellyna.

Na hrubé dřevěné desce vyšetřovacího stolu ležela žena vysoká něco málo přes pět stop. Do jejího drobného obličej s výraznými, veselými lícními kostmi a citlivým čelem se

hluboce vryla přízemnost starostí a dřiny. Krk měla opravdu skoro přetátý a břicho otevíraly bestiální bezúčelné rány.

Chtěl jsem se Holmese zeptat, zda něco zaujalo jeho ostřejší zrak, avšak přítel se náhle s netrpělivým výkřikem vrhl k tělu.

„Přece jen jsme přijeli pozdě! Umyli ji, Watsone,“ zvolal. „Bez přemýšlení a důkladně ji umyli.“

Přikývl jsem. „Je to běžný postup, jak víte. Někteří dokonce tvrdí, že jinak nejsou pořádně vidět poranění.“

Holmes málem odfrkl. „Říkám vám, Watsone, že kdyby mi Scotland Yard zaplatil za vyhledání každé stopy, kterou ztratili kvůli nedbalosti nebo hysterické hygieně, mohl bych hned odpoledne odejít na odpočinek. Takhle se musím spokojit s tím, co zbylo. Vidíte něco, co mohlo doktoru Llewellynovi uniknout, protože o světě zločinu neví tolik co vy?“

„Nepřeceňujte mě, Holmesi.“

Šibalsky nahlédl přes mé rameno. „No tak, milý příteli. Mistrovství není o nic méně obdivuhodné jen kvůli odpudivosti oboru.“

Přejel jsem mrtvolu pohledem. Nešťastníci potkal žalostný konec a vskutku bylo požehnáním, pokud jí vrah nejprve podřízl hrdlo a hněv si vybil teprve na neživé schránce.

„Krk je přetnutý skoro až k obratlům, rána přerušuje obě hlavní tepny a je tu ještě sedm zbytečných řezů v břišní tkáni. Nezdá se, že by se stala obětí nějakých dalších nemravností, neboť nevidím žádnou známku nedávného styku, řezné rány mají hladké okraje a svědčí o rozmyslu. Co z toho vyvozujete, Holmesi?“

Detektiv se zadumaně nakláněl nad tělem. „Všimněte si změny barvy u čelisti. Zbavil ji vědomí a pak ji ležící na zemi podřízl, protože na pažích scházejí podlitiny, které by zůstaly po zápasu s útočником, a také by to vysvětlovalo nepřítomnost krve na horní části trupu, o níž se zmínil doktor Llewellyn. Z čistoty řezů, kterou jste tak přesně zaznamenal, můžeme usoudit, že byla mrtvá, omámená nebo jinak neschopná se

vzpírat, když vznikaly, neboť jinak by rány byly zubaté nebo potrhane. Domnívám se, že všechna tato zranění byla způsobena stejnou zbraní, tedy důkladně nabroušeným nožem o délce šest nebo osm palců, možná s dvojitým ostrím. Zabil ji, rozřezal ji v téměř úplné tmě – čímž vážně ohrozil vlastní bezpečnost, uvážíme-li, kolik času navíc potřeboval – a potom unikl.“

„Ale proč? K čemu mohlo mezi Polly Nicholsonovou a jejím vrahem dojít, že ho to tak rozzuřilo?“

„Dobrá otázka. Pojdte, Watsone – podíváme se do Buck's Row. Jestliže budeme mít výjimečné štěstí, můžeme objevit něco, na co policie nenarazila nebo co neskončilo v popelnici.“

Než jsme dojeli na místo vraždy, rámus z Whitechapel Road opadl a nahradil jej lomoz severní železniční trati. Jednu stranu Buck's Row obsadily ošklivé patrové domy, narychlo vystavěné a mizerně udržované, zatímco druhá patřila prázdným průčelím jednoduchých skladišť. Holmes seskočil z drožky a přistoupil k hloučku reportérů a novinářů, zatímco já jsem zaplatil kočmu a přiměl ho ke slibu, že vyčká našeho návratu.

„Samozřejmě, pane Holmesi,“ řekl mladý strážník a dotkl se okraje přilby, právě když jsem docházel na místo. „Chystali jsme se to tu celé vydrhnout, ale dáme vám deset minut, jestli chcete. Nenašli jsme nic mimořádného.“

Holmes, jehož štíhlá postava ožila do poslední slachy nervovní energií, která se projevovala pouze na místě činu, se pustil do pátrání. Detektiv býval při práci na případu dychtivý právě tak, jako byl netečný, když se zrovna žádným nezabýval, a jeho důkladnému zkoumání neunikla na vozovce či v přilehlém dvoře ani skvrnka. Po téměř dvaceti minutách netrpělivě udeřil holí do ohrady stájí a vrátil se ke mně.

„Nějaký pokrok?“

Holmes semkl tenké rty a zakroutil hlavou. „Z krve na zemi usuzuji, že sem tělo nebylo přemístěno odjinud, což je dobré

vědět. Roztržka skončila tady. Kromě toho jen vím, že tamten lékárník byl nedávno oloupen, že u toho pruhu bláta se poprali dva džentlmeni kvůli sázce a že konstábl hned nalevo od vás je starý mládenec a má teriéra. A tak, příteli Watsone, na tom nejsme o nic líp, než když jsme začínali.“ Pokynul policistům, aby pokračovali v práci.

„Předpokládám, že skutečnosti, které jste uvedl, se zločinem nemají nic společného, ale jak jste je vydedukoval?“

„Cože?“ Šedé oči zaujatě přejížděly po horních podlažích okolních budov. „Ach ano... Staré dveře s novým zámkem a vedle rozbité okno, přetržený pikový kluk z drahého balíčku uprostřed očividných známek zápasu, zejména stop pánských bot s hranatou špičkou, a příšerný stav nohavic strážníka Andersona. Ne, s naším vyšetřováním nijak nesouvisejí. Ale přece jen se můžeme zaměstnat něčím užitečným. Poloha tamtoho okna je pro naše účely ideální.“

Se zájmem jsem vzhlédl. Za námi stály Brownův a Eaglův sklad vlny a Schneiderova továrna na čepice, shodně postavené v naprosté oddanosti průmyslu, který pohrdá slovem *architektura*. Okno, které měl Holmes na mysli, patřilo k obytnému domu a bylo takřka přímo nad námi. Můj přítel nemarnil čas. Vykročil vpřed a zaklepal na dveře.

Zprvu jsem myslel, že mi jeho záhadné úmysly zůstanou utajeny, neboť nikdo neotvíral. Detektiv se mírně usmál. „Pomalé kroky... žena, řekl bych. Ano, a trochu kulhá na jednu nohu. Samozřejmě nedokážu určit na kterou. Omlouvám se. Á, už ji tady máme.“

Dveře se otevřely a ukázala se vrásčitá, dopředu vyčnívající tvář, obklopená gloriolou chomáčovitých bílých vlasů a připomínající krtka vylézajícího z chodby. Brýle měla tak špinavé, až jsem skoro nechápal jejich účel. Podívala se na nás jako na dva prašivé pouliční psy a pevně sevřela hůl.

„Co chcete? Nepronajímám pokoje, a jestli máte co dočinění s mými syny nebo manželem, vydělávají na živobytí.“

„To je ale směla,“ zvolal Holmes. „Doslechl jsem se, že někdo od vás zná člověka, co může opatřit kárku.“

„Ano, pane,“ odpověděla a přimhouřila oči ještě víc, „ale náš nejmladší se vrátí nejdřív v sedm.“

„U Joviše! Dnes nám tedy není práno, Milesi,“ opáčil Holmes s úšklebkem. „Zaplatil bych skoro jakoukoli cenu, vzhledem k tomu, co máme za zboží, ale prostě se musíme přeptat jinde.“

„Počkejte. Potřebujete ten dvoukolák dneska?“

Holmes sklonil orlí nos ke stařeně a odpověděl: „Máme jistě... věci, které musíme převést. Obávám se, že to je spíš mužská záležitost, paní...?“

„Paní Greenová.“

„Jistě, jste jeho matka. A víte jistě, že se pan Green hned tak nevrátí? No, to je škoda. Vy sama s těmihle věcmi nemáte žádné zkušenosti?“

Žena sešpulila vráscitá ústa, dospěla k jakémusi soukromému rozhodnutí a gestem nás pozvala dovnitř. Byli jsme uvedeni do malého, tlumeně osvětleného pokoje, zařízeného jen nejnnutnějším nábytkem, a posadili jsme se.

„Musím přiznat,“ začal Holmes, „že mi poslední události nahnaly strach.“

Oči paní Greenové vzplály jako voskové svíce. „Myslíte tu vraždu, vidíte? Promiňte, jak se jmenujete?“

„Já jsem Worthington a toto je můj společník pan Miles.“
Moudře pokývala hlavou a opáčila: „Odporná věc.“

„A jak děsivá! Musela jste něco slyšet, vzhledem k tomu, že bydlíte tak blízko.“

„Nic, pane. I když vám můžu říct, že mám dost lehké spaní. Jednou mě probudila kočka, co v přízemí skočila na zábradlí.“

„No tohle. Ale určitě spíte v přízemí, když jste slyšela něco takového.“

Žena hrdě zavrtěla hlavou. „To ne. Spíme s dcerou v patře. Jsem hodně vnímavá, co se noci týče, pane.“

„Tak to vás museli vyrušit! Máte okno přímo nad tím místem.“

„Určitě bych něco viděla nebo slyšela, ale spala jsem jako nemluvně až do rána. Je to učiněná záhada. Ale kdy budete potřebovat tu káru?“

„Upřímně řečeno, paní Greenová, neměl bych o svém zboží mluvit s nikým kromě vašeho syna. Svou absolutní důvěru v jeho diskrétnost na vás přenést nemůžu, ale upřímně vám blahopřeji k tomu, jak jste ho vychovala. Vrátime se později.“ Holmes se s ní srdečně rozloučil a žena nás kulhavě vyprovodila ke dveřím.

„Bylo pozoruhodné, jak jste dokázal proniknout dovnitř,“ poznamenal jsem, když jsme se vraceli k drožce.

Holmes se usmál, ale zíral kamsi do dáli. „V této čtvrti se rozumí samo sebou, že pokud je v domácnosti aspoň jeden muž, celá rodina bude znát někoho s dvoukolákem. Těžko se můžete splést, pokud použijete dostatečně mlhavá zájmena.“

„Škoda že nám nic neřekla.“

„Naopak,“ odpověděl můj přítel mírně, „sdělila nám toho spoustu.“

„Jak to myslíte?“

„Doufal jsem, že to navzdory chladnému provedení byl nějaký monstrózní zločin z vášně. Pokoj paní Greenové je přímo nad místem napadení a já vím jistě, že tělo Nicholsové nikdo nepřemístil. Pokud má paní Greenová lehké spaní a s Nicholsovou se nehýbalo, ale paní Greenová nic neslyšela, tak nedošlo k žádné hádce. Jestliže nedošlo k hádce...“

„Pak to byla předem promyšlená vražda,“ doplnil jsem. „A jestliže byla vražda předem promyšlená –“

„Pak je to horší, než jsem si myslel,“ uzavřel Holmes zlověstně. „Kočí, do Whitehallu, prosím! Do Scotland Yardu!“

Do budovy policejního velitelství jsme vstoupili zadním vchodem a po známém schodišti jsme pospíchali za inspektorem

Lestradem. Kancelář našeho spolupracovníka nebyla vzorem pořádku ani v těch nejlepších časech, avšak toho odpoledne jsme místnost bez oken sotva rozeznávali pod vrstvou poznámek, map a zpráv. Lestrade s úšklebkem vzhledl ze svého křesla.

Mezi stěnami Scotland Yardu inspektor podle všeho opět nabyl rozvahy a vrátily se mu horlivé způsoby, které u mého druha tak často vyvolávaly značně ješitnou odezvu. Během let jsem sledoval, jak ti dva společně objasňují zločiny triviální i závažné, a třebaže jednostejně milovali spravedlnost a vážili si nadání toho druhého – houževnatosti u Lestrada a vrozené geniality u Sherlocka Holmese –, nezažil jsem jediné setkání, kdy by se vzájemně nepopíchlí, záměrně či bezděky. Dopředu bylo jasné, že nakonec se obou zmocní podrážděná domýšlivost, ačkoli Holmes připisoval Lestradovi veškeré zásluhy u případech, na kterých se podíleli oba, a Lestrade uznával Holmese jako svou první a poslední obranu proti nepochopitelnému.

„Pane Holmesi, názor, že máme co do činění s vraždícím maniakem, byl trochu unáhlený, nemyslíte? Shromáždili jsme pro vás důkazní materiál v případě Tabramové a podle mě sám uvidíte, že to sotva byla práce stejného muže.“

„Nevzpomínám si, že bych tvrdil, že ty zločiny spáchal tentýž člověk, jenom že jsou výjimečné a podobné.“

Lestrade upjatě zalistoval papíry.

„Výborně, pane Holmesi. Poučujte, jak se vám líbí. Já se omezím na fakta. Mrtvá, jistá Martha Tabramová, prostitutka, nalezená v George Yard Buildings sedmého srpna, třicet devět bodných ran. Trvalo nám týden, než jsme tělo identifikovali, nakonec nám totožnost potvrdil Henry Samuel Tabram, její bývalý manžel. Měli dva syny, ale ji zřejmě víc než děti zajímal gin, a tak ho opustila. Přestal jí vyplácet výživné, když zjistil, jak si doplňuje příjem. Člověk mu to stěží může mít za zlé.“ Zde inspektor diskrétně zakašlal, než pokračoval ve čtení zprávy. „Naposledy byla spatřena ve společnosti opilého

seržanta, a ať to byl kdokoli, vypadá to s ním zle. Tabramová s tím chlapíkem zašla do jedné uličky, to je poslední, co víme.“

„Komu vděčíme za tuto informaci?“

„Strážníku Bennettovi, jehož rajon zahrnuje George Yard Buildings, a slečně ‚Perlové Poll‘. Slečna Poll a paní Tabramová narazily na dvojici granátníků v hostinci U Dvou sládků někdy před půlnocí. Když z hospody odešli, rozdělili se v párech do tmavých průchodů. Předpokládám, že dokážete odhadnout, proč tomu tak bylo.“

„Děkuji, to ještě zvládnou. Co vypověděl strážník Bennett?“

„Že ve dvě hodiny v noci potkal na severní straně George Yard Buildings mladého gardového granátníka. Ten Bennettovi pověděl, že čeká na kamaráda, který odešel s nějakou holkou. Skoro o tři hodiny později za Bennettem přiběhl jistý John Reeves s oznámením, že našel mrtvolu. Bennett řekl, že tělo bylo v neupraveném stavu a provokativní poloze, a dobu smrti odhadl přibližně na druhou hodinu ranní. Sám tedy vidíte, že to nemůže mít nic společného s tou druhou věcí.“

„Lestrade, opravdu mi musíte vysvětlit, jakou úvahou jste dospěl k tomuto závěru, protože mně to uniká,“ požádal Holmes.

Inspektor se viditelně nadul. „Jsem zklamaný, že to nevidíte. Martha Tabramová zašla se seržantem do stínů George Yardu a chtěla se věnovat svému řemeslu. Mladý granátník čekal, až se jeho druh vrátí. Ten se však nevrátil, neboť se dostal do sporu s Tabramovou, zabil ji a tělo nechal na odpočívadle v George Yard Buildings.“

„Hned je to jasnější,“ zasmál se Holmes. „Mám jen několik málo otázek. Za prvé, máte tušení, kvůli čemu se pohádali?“

„Jistě, pane Holmesi. Byl to mladý voják na vycházce, ale nejspíš se už v minulosti dostal do křížku se zákonem. Mrtvá u sebe neměla žádné peníze, když ji našli, takže je jasné, že se dostali do sporu kvůli placení.“

„Vida. Neměl čím zaplatit?“

„Chodili z jednoho hostince do druhého a on pravděpodobně utratil celou svou skrovnou hotovost. Když se Martha Tabramová domáhala peněz, které neměl, byla jistě dost neodbytná.“

„Slyšel jsem, že ji vrah bodl skoro čtyřicetkrát obyčejným kapesním nožem.“

„Ano, to si myslíme. Ale jedna rána, která způsobila smrt, byla způsobena na hrudní kosti ostrím připomínajícím bajonet, což opět ukazuje na vojáka,“ zahlásil Lestrade vítězoslavně. „Konečně, smrt nastala těsně kolem druhé hodiny ranní, takže Tabramová neměla před vraždou čas navázat novou známost.“

Holmes spojil natažené ukazováky před rty. „Lestrade, musím vám blahopřát, neboť vaše hypotéza přímo neodporuje žádným známým faktům. Bohužel je ani zdaleka nedokáže všechny zahrnout, ale už jste si vedl hůř, můj milý inspektore, a tato teorie má několik silných stránek.“

„A co je na ní špatného, pokud to mohu vědět?“ dožadoval se Lestrade.

„Prokážu vám tu laskavost a hned vám objasním její klady. Především je vskutku mimořádně podezřelé, že Tabramová byla nalezena v uličce, do které vešla s tím vojákem; pravděpodobně se tam zdržovala až do okamžiku smrti.“

Zdálo se, že Lestrade chce sám sobě poblahopřát, avšak můj přítel ho předešel.

„Ještě jsem neskončil. Také mě velmi zaujalo, že Tabramová byla zohavena jiným nožem, než který byl použit k ukončení jejího života. Předpokládám, že bajonet by neumožňoval účinný rozsah pohybu při takovém netradičním cvičení, ale ještě v tomto směru nemám jasno. A nyní nevyhnutelně k trhlíně vaší teorie. Vraždy kvůli penězům bývají nesmírně účelné zločiny s tím nejprůhlednějším motivem a všedním provedením. Podle vás ten gardista zabil Marthu Tabramovou, aby umlčel její žádosti o peníze, a místo útěku pak odložil

bajonet, vytáhl kapesní nůž a pokračoval v bodání do hrudi, slabin a břicha, protože si patrně nebyl jistý, jestli už je mrtvá.“

„Vyzývám vás tedy, abyste předložil jiné vysvětlení, které by se tak úzce drželo faktů,“ zvolal Lestrade. „Koneckonců o tom vojákově nám není nic známo. Víme jenom, že to může být nesmírně zvrácený jedinec.“

„Ha! Máte pravdu. To jistě může. Povíte mi, kde najdu ostatní svědky, tu takzvanou Perlovou Poll a druhého gardistu?“

Lestrade nasupeně zalistoval složkou. „Co se týče Perlové Poll, nejenže její adresa patrně není trvalá, ale dvakrát jsme se s ní pokusili o identifikaci pachatele a ukázalo se, že s ní naprosto ztrácíme čas. Pokud jde o toho vojáka, ten se rozplynul jako pára nad hrncem.“

„Ještě jedna otázka, jestli mohu.“

„Ano?“ odvětil Lestrade s výrazem, jako kdyby procházel tvrdou zkouškou dobrosrdečnosti.

„Strážník si náhodou nevšiml, jakou barvu měl proužek na vojákově čepici, že ne?“

„Bílou,“ odsekl inspektor, „takže samozřejmě patřil ke Coldstreamské gardě. A teď snadno najdete podezřelého, kterého hledá celý policejní sbor. Jen mi pošlete telegram, až budete mít pachatele, dobře, doktore? Na shledanou, pane Holmesi.“

Když za námi nedůtklivě práskly dveře, Holmes se vydal po chodbě k přednímu vchodu budovy Scotland Yardu. Ačkoli jen málo policistů mělo čas zastavit se a pohovořit spolu, ti, kteří si čas našli, rozprávěli polohlasně a snažili se dobrat smyslu událostí. Nevěděl jsem, jakého názoru je můj přítel, ale Lestradovo vysvětlení mi připadalo velmi nedostatečné.

„Holmes, nemyslíte, že vražda Marthy Tabramové byla příliš brutální na to, aby šlo o hádku kvůli pár pencím?“

„Souhlasím,“ odpověděl Holmes, když jsme vycházeli na ulici mezi uklidňující listnaté stromy a zdi ze solidních červených cihel. „Ani v nejmenším nepochybuji, že ať ji spáchal kdokoli, jednal pod vlivem silného citového pohnutí.“

Otevřeným prostranstvím kolem Scotland Yardu vanul čerstvý vítr a já jsem ocenil jeho osvěžující účinek, ovšem Holmes mávl na drožku a rozjeli jsme se nazpátek do Baker Street.

„Nemůžu tomu přijít na kloub, Watsoně,“ postěžoval si můj přítel, zatímco dlouhými prsty bubnoval na stěnu kabiny, „ale nevzdám se. Věc je daleko podivnější, než se na první pohled zdálo. Jak se nám Lestrade snažil připomenout, ty vraždy nijak nesouvisejí. Ale uvědomte si, že v případě Nicholsové máme vraha, jenž nesmírně dychtí rozřezávat mrtvé ženy, a v případě Tabramové zabijáka natolik zaujatého, že odloží vražednou zbraň a začne oběť chladnokrevně bodat.“

„Co budeme dělat?“

„Musím zvážit možnosti. Přece jen o těch ženách ještě nic nevíme. Snad nám prospěje, když promluvíme s jejich přáteli a blízkými.“

„Přinejmenším se dozvíme víc než dneska ráno.“

Holmes přikývl. „Bylo to nanejvýš podivné. Neobjevili jsme žádnou cestu, po které by se vyšetřování mělo ubírat. Nejspíš si vymyslím nějakou vlastní.“

SLEČNA MARY ANN MONKOVÁ

Nazítří ráno jsem se umyl rychle, neboť jsem slyšel hlasy přicházející zdola. Když jsem vešel do obývacího pokoje, zjistil jsem, že se Holmes s rukama v kapsách opírá o přiborník a mluví s mužem, jehož celkové vzezření nesvědčilo ani o dobré hygieně, ani o dobré náladě.

„Watsoně,“ zvolal můj přítel. „Už jsem pro vás chtěl zajít, protože máme důležitou návštěvu. Dovolte, abych vám představil pana Williama Nicholse z Old Kent Road, opraváře tiskařských strojů, pokud jste to ještě nevyčetl ze stavu jeho prstů.“

Náš host byl ošlehaný chlapík středního vzrůstu se slídivým modrým očima a bujnými šedivými licousy. Třes v jeho silných rukách potřísněných tiskařskou černí mi prozradil, že ho nedávné záležitosti velice rozrušily.

„Posaďte se, pane Nicholse, a přijměte naši soustrast k úmrtí vaší manželky. Nepochybuji, že doktor Watson vám bez ohledu na brzkou hodinu ochotně předepíše něco posilujícího. Muselo to pro vás být hotové martyrium.“

Nalil jsem panu Nicholsovi brandy a odvedl ho k pohovce. Pomalu se napil a potom se obrátil zpátky k Holmesovi.

„Už léta jsem neměl ani kapku,“ přiznal, „protože vím, jak to s lidma zatočí. Polly Walkerová bývala zamlada milá holka a nikdo to neví líp než já. Ale co se pití a jejích dalších neřestí týče... Polly Nicholsová se nevyvedla, pánové, to vám povídám.“

Holmes po mně střílel pohledem a já jsem sáhl pro zápisník. „Pane Nicholse, pokud by vám to nepůsobilo přílišné utrpení, ocenil bych, kdybyste mi o své zesnulé manželce řekl všechno, co můžete.“

Muž pokrčil rameny. „Nemůžu říct nic, co by vám nějak posloužilo. Neviděl jsem tu ženskou přes tři roky.“

„Opravdu? Úplně jste se odloučili?“

Pan Nichols stáhl rty a zvažoval odpověď. „Nejsem žádný anděl, pane Holmesi, a mám svoje vlastní chyby, za který platím... Byla v tom jiná ženská a dopadlo to tak, že si Polly sbalila věci a utekla. Říkám to jenom proto, že se o vás povídá, že víte věci, který byste vědět neměl. Ale byla to úleva, aspoň co se mě týká. Polly bývala často pod parou, a když to přišlo, já a děti jsme trpěli. Měli jsme jich pět, pane Holmesi, a já myslím, že toho na ni občas bylo moc. Mateřství nebylo nic pro ni. Když nadobro odešla, rok jsem ji podporoval, ale pak jsem jí přestal dávat peníze, když jsem zjistil, co se z ní stalo.“

„Aha. Ale co je s dětmi?“

„O ty drobečky se starám já, pane Holmesi. Od doby, co se vydala tímhle směrem, bych tu špindíru nenechal se jich jenom dotknout.“

„Takže jste s ní přerušil veškeré styky, protože sám jste muž bezúhonného morálního charakteru?“

Obával jsem se, že Holmesovo rýpnutí Nicholse urazí, ale náš host pouze chraplavě odpověděl: „Ozvala se mi, to jo, pane Holmesi. Zkoušela ze mě přes úřady vyrazit nějaký výživný. Ukázalo se ale, že se o ni starat nemusím, protože je do větru. Šla od jednoho chlapa ke druhému a z chudobince do chudobince. Nikde dlouho nevydržela. Nerad to říkám, pane Holmesi, ale její smrt nebyla takový překvapení, jaký by měla být.“

Holmes chladně zvedl jedno obočí, sáhl pro krbové kleště a zapálil si lulku žhavým uhlíkem. „Čekal bych, že přinejmenším způsob smrti její známé a příbuzné zarazí.“

V tu chvíli Nichols trochu zbledl. „Jistě, samozřejmě. Viděl jsem ji. Takovej konec bych nikomu nepřál.“

„To moc rád slyším.“

„Jenomže to pro mě bude těžký. Asi budu muset zaplatit pohřeb, protože její táta je chudák a ona sama neměla ani penci.“

„Ano, ano. Jistě to pro vás je velice náročné. Víte o nějakých jejich nepřítelích? Znáte nějaké další informace, které by nám pomohly v pátrání?“

„Podle mě měla Polly jediného nepřítele, a to gin, pane Holmesi,“ odpověděl Nichols zasvěceně.

„Určitě však budete souhlasit, že gin nezavinil její smrt,“ namítl Holmes poněkud přísně. „A teď, pane Nicholsi, se musím cele věnovat přemýšlení a dýmce, takže mi odpusťte, že se s vámi rozloučím.“

Když jsem za panem Nicholsem zavřel dveře, můj přítel prohlásil: „Náramný manžel, Watsone. Aspoň sám sebe zprostil podezření. Zločiny ze žárlivosti vyžadují jakýsi cit k oběti.“

„Zdálo se, že ho víc trápí výdaje než manželčina smrt.“

Holmes filozoficky zavrtěl hlavou. „Umím si představit úprk Polly Nicholsové z jeho domácnosti. Pokud byla opravdu taková, jak tvrdí, museli tvořit okouzující pár.“ Odložil lulku na krbovou římsu a zamířil ke své ložnici.

„A jaký je dnešní program?“ zavolal jsem za ním a pustil se do vajec s rajčaty, která paní Hudsonová přinesla na stříbrném snídaňovém tácu.

Holmes se vrátil v dlouhém kabátu a před zrcadlem nad krbem si urovnal límec. „Já se vypravím do Lambethu, můj milý, a budu hledat ty, kteří mrtvou opravdu znali v době smrti. Nicholsovou identifikovala slečna Mary Ann Monková, a proto se musíme obrátit na ni. Máte domluvené nějaké návštěvy pacientů?“

„Všechno jsem zrušil.“

„Tak si dojezte vajíčka a já zavolám drožku. Očekává nás neprobádaná krajina lambethského chudobince.“

Když jsme s lomozem projížděli přední branou útulku v Lambethu, měl jsem dojem, že naším cílem je vězení, nikoli dobročinná instituce pro zlepšení osudu londýnských chudých. Autokratická stavba se šedivou fasádou a bez trávníku kolem

mlčky hlásala naprostou oddanost vážnosti a pořádku. Přivítala nás kostnatá slečna Shackeltonová, jež nám sdělila, že slečna Monková skutečně využívá přístřeší, které chudobinec nabízí, že příliš pije, že má svoje manýry, že je velmi chytrá, když chce, že špatně skončí, pokud nebude opatrná, a že ji najdeme ve společenské místnosti na konci chodby, kde přebírá koudel.

Kráčeli jsme jednotvárnou chodbou a já jsem viděl řady jednoduchých lůžek ve společných ložnicích. Nakonec jsme došli do prostorného sálu plného mladých i starých žen oblečených do laciných stejnokrojů, které nosily v chudobinci. Rozmotávaly staré provazy a zachraňovaly z nich konopná vlákna, jež se ještě dala použít. Holmes vznesl dotaz a dohlážitelka nám vzápětí přivedla Mary Ann Monkovou a nařídila, ať si ji k výtěchu odvedeme do předního salonu.

„To jsou mi věci. Co po mně takoví nóbl pánové můžou chtít?“ zeptala se slečna Monková, jakmile jsme přešli do stísněného, ale pohodlně zařízeného pokoje. „Jestli jde o Polly, neviděla jsem nic víc, než co jsem už řekla.“

Očekával jsem, že v takovém neutěšeném prostředí narazíme na ušlápnutou osobu, ale dočkali jsme se drobné mladé ženy, jejíž zářící oči a hladký krk mě dovedly k přesvědčení, že jí nebude víc než pětadvacet let. Byla velmi štíhlá a ve špatně padnoucím oblečení vypadala ještě hubeněji, husté černé vlasy se jí stáčely do spirál a ruce měla rozedřené od hrubých provazů, které rozebírala. Kůži měla zásluhou našeho krátkého londýnského léta nápadně pihovatou, působila pohotově a dobrá nálada v jejích zelených očích byla v jakémsi protikladu s bojovným postavením ramen, jež mě mimoděk přivedlo na myšlenku, že vrah její přítelkyně měl štěstí, když si za oběť nezvolil slečnu Monkovou.

Holmes se vlídně usmál. „Posaďte se, slečno Monková. Já jsem Sherlock Holmes a toto je můj přítel a společník doktor Watson. Uvědomujeme si, že obtěžujeme, ale velmi bychom ocenili, kdybyste promluvila o podrobnostech vašeho

vztahu s paní Nicholsovou.“ Detektiv zvedl ruku, aby jí pomohl do křesla.

Slečna Monková se tomuto projevu zdvořilosti hlasitě zasmála. „No, jestli vám nevádí sednout si s holkou, jako jsem já, tak nemám námitek. Policajti nejste... to poznám podle bot. Tak dobře, mládenci. Na čem děláte a jak to sakra souvisí se mnou? Kamarádila jsem se s Polly přes rok, ale to neznamená, že vám povím, kdo ji oddělal.“

Slečna Monková přede mnou bezstarostným vystupováním nezakryla lítost nad přítelkyniným skonem, protože když domluvila, sklopila oči k prošlapanému perskému koberci pod našima nohama.

„Kdy jste naposledy viděla paní Nicholsovou před její smrtí, slečno Monková?“

„V minulém týdnu jsem byla čtyři dny pryč z chudobince a potkala jsem ji v hospodě U Pánve. Daly jsme si skleničku, ona ulovila nějakýho chlápka a já jsem si šla svojí cestou.“

„Víte, kde v té době bydlela?“

„Bývala k zastižení na Thrawl Street, jenomže dvě holky, co tam bydlely s ní, nedokázaly tři noci po sobě sehnat půlpenci na nájem, a tak je samozřejmě všechny vyhodili. Polly věděla, jaký je spát na ulici, ale uvědomovala si, že když ji strážníci chytanou v parku, hned ji pošlou zpátky sem, a tak zakotvila v ubytovně White House na Flower and Dean Street. Tam nedělají drahoty, když si ženská tu a tam přivede domů chlapa.“

„Jaká žena byla paní Nicholsová? Víte o nějakých jejích nepřátelích?“

Slečna Monková vzdychla a několikrát poklepala sešlapanou mužskou pracovní botou o nohu křesla. „Ani o jednom. Polly nepatřila k těm, co mají nepřátele. Zametala si ložnici, uklízela a vždycky měla vlídny slovo, když byla poblíž. Byla to moc hodná osoba, pane Holmesi, jenom polovinu času namazaná. Nevydržela v chudobinci víc než týden, pak se jí zastesklo po ginu a potřebovala se pořádně najíst. Asi nevíte,

že Polly nedávno vstoupila do služby ve Wandsworthu. Měla vlastní pokoj a stravu, usadila se a vypadalo to, že se jí daří. Jenže to byli pobožný lidi, pane Holmesi, a když se musela dva měsíce obejít bez pití, nakonec odtamtud vypadla.“

„Tohle jste se dozvěděla od paní Nicholsové?“

„Bylo to jasné,“ odpověděla. „Měla nové šaty, ale ne peníze na noclehárnu. Hned jsem z ní všechno vytáhla. Druhej den ten ohoz skončil ve frcu.“

„Když jí došly peníze ze zastavárny, vrátila se k práci v chudobinci?“

„Do chudobince,“ odvětila slečna Monková pobaveně, „a taky k dalšímu řemeslu, který zvládne každá ženská.“

„Ovšem. A je vám známo, že by si někdo přál její smrt?“

Po této otázce dívka viditelně zrudla a odpověděla: „Přál její smrt? Takhle to nechodí, pane Holmesi. Všechny riskujeme, když se ve Whitechapelu snažíme udržet nad hladinou. Já taky budu mít Lambethu co nevidět plný zuby a půjdu o dům dál. Nemůžeme si sem přinést ani sirku, pánové, kousek oblečení nebo zrcátko, dokonce ani vlastní vodu na umytí, přísahám. Brzy budu zase na ulici, stejně jako Polly. A až na to dojde, budu mít stejnou šanci. Tady kolem se potulují chlapi, co člověku zakroučí krkem stejně snadno, jako když vám líbají ruku.“

Holmes klidným hlasem odpověděl: „Pokud takového muže v budoucnu potkáte a budete se chtít zbavit jeho společnosti, doufám, že se na mě obrátíte. Pouze mě zajímalo, jestli paní Nicholsovou neobtěžoval nějaký určitý člověk nebo jestli se někoho neobávala.“

Přítelova slova a upřímnost, s níž je vyřkl, na vyslychanou brzy patřičně zapůsobily. Slečna Monková dlouze vzdychla, složila ruce do klína a odvětila: „Nic o tom nevím, pane Holmesi, ale bůh je mi svědkem, že bych ráda věděla. Zabití Polly nikomu neposloužilo. Takovou věc mohl spáchat jedině sám ďábel.“

Zjistil jsem, že mě tato odpověď nevysvětlitelně dojala, třebaže byla prostá a nepřipravená. Cosi v linii její brady si zasluhovalo úctu, ačkoli jsem nedokázal určit, co by to mělo být.

„Zde je má navštívenka, slečno Monková,“ řekl Holmes a zvedl se k odchodu.

„K čemu bude holce jako já?“

„No tak, umíte číst stejně dobře jako já, slečno Monková. Když jsme vcházeli sem do pokoje, přejela jste očima po tom hluboce inspirujícím citátu, který ve vyšité podobě visí na zdi. Třetí verš Blahoslavenství, nemýlím-li se. Pohled negramotného se k textu nikdy neobrací.“

„No dobře,“ uznala s úsměvem, „a co s ní mám teda dělat?“

„Kdybyste se rozpomněla na jakoukoli podrobnost nebo vás znepokojilo něco, co s věcí souvisí, dejte mi vědět, prosím.“

Zasmála se a vyšla s námi na chodbu. „Mám k vám poslat lokaže se vzkazem? Nebo přijet sama v kočáru se čtyřspřežím?“

Sherlock Holmes si přiložil prst na rty a nevzrušeně jí předal korunu. „Pokud to dokážete schovat před dohlížitelkou,“ začal, otevřel těžké vchodové dveře a vystoupil na schody k otevřenému prostranství, „a neutratit za kratochvíle, můžete mi poslat telegram, až to bude nutné. Dobré odpoledne, slečno Monková.“ S těmito slovy natáhl ruku.

„Jste zvláštní patron, to jo,“ prohlásila a potřásla mému příteli pravicí. „Soukromej detektiv, vidíte? Viděla jsem vaše jméno v novinách. A protože stejně nemáte čeho se chytit, aspoň vám povím, z koho máme nahnáno. Říká se mu Kožená zástěra. S ním bych do tmavý uličky určitě nešla.“

Když jsme procházeli hrozivou železnou bránou mezi chudobincem a ulicí, neodpustil jsem si poznámku: „Vypadá jako velmi inteligentní mladá žena.“

Očekával jsem, že Holmes, který ženy považoval výhradně za nepředvídatelné a otravné veličiny ve svých kriminalistických rovnicích, můj postřeh zcela pomine. Místo toho nasadil pobavený výraz. „Jste znalec ženství, milý příteli. Opravdu